

11 Temmuz 1967 salı, sabah
Başkan : Prof. Dr. M. MİARBOĞLU

ATATÜRK KIZ LİSESİNDE UYGULANAN DENEME PROGRAMININ ANA
PRENSİPLERİ VE BU PROGRAMDA FEN DERSLERİNİN YERİ

Seniha MÜRİTOĞLU
(Atatürk Kız Lisesi, İstanbul)

A.— Deneme çalışmalarına ne zaman ve nasıl başlandı?

1954-1955 öğretim yılında, İstanbul Atatürk Kız Lisesi, Millî Eğitim Bakanlığının 22.X.1954 tarih ve 230-35/24996 sayılı emirleriyle, bir Deneme Okulu niteliğine girmiş ve öğretmen kurulumuz, çağdaş eğitim prensiplerinin ışığı altında memleket gençlerinin ihtiyaçlarını, toplumumuzun özelliklerini ve zamanımızın icaplarını bağdaştıracak esnek bir (Orta Öğretim Programı) meydana getirmekle görevlendirilmiştir.

Okulda kurulan 35 kişilik (Deneme Programı Komisyonu), madde ve insan olarak işe karışan bütün faktörleri gözden geçirmek, çeşitli milletlerin orta öğretim alanında geliştirmekte oldukları programları ve bunlara hakim olan eğitsel prensipleri incelemekle çalışmalarına başlamıştır. Yeniden öğrenme diye adlandırılabilen olan bu çalışmalar, her beş günde bir yapılan toplantılarla bir yıl devam etmiş ve sonunda (Çok Gayeli Okul) tipinin, memleketimiz ihtiyaçlarına en iyi şekilde cevap verecek nitelikte olduğu kanısı uyanmıştır. Bu tip okullarda:

a) Yarın aynı toplum içinde, aynı ideal etrafında işbirliği yapacak gençlerin, eşit imkânlar içinde temel yurttaşlık görev ve sorumluluklarını tanımaları;

b) Her gencin kendi özel kabiliyeti yönünde gelişerek yarın tutacağı hayat yoluna (yüksek öğrenim, iş hayatı, ev hayatı) hazırlanma imkânını bulması;

c) Her gencin özel kabiliyetine uygun ders veya dersler bularak başarı zevkini tatması;

d) Ders seçme imkânı, başarısızlığı önemli bir oranda azaltacağından zaman ve insan gücü kaybının önlenmesi;

e) Başarı zevkini tatmış, ruh sağlığı yerinde öğrencilerde çeşitli ruhsal ve sosyal disiplin problemlerinin önüne geçilmesi;

f) Çocukların büyüme devresindeki esnekliği ve değişikliği göz önünde tutan bir programın uygulanabilmesi;

g) Büyümenin kişiden kişiye değişmesi, bu değişmedeki hızın ve yönün farklı oluşu sebebiyle ferdî bir eğitim ve öğretim yolunun takip edilebilmesi;

h) Her yıl eğitim ve öğretim alanına devletin ve ailenin yaptığı maddî ve manevî yatırımdan, bugünküne göre çok daha verimli bir sonuç alınması;

i) Aynı çevredeki akademik, sanat ve meslek okullarını aynı çatı altında toplamakla, bina, personel, araç ve gereç kaynaklarından önemli değerlerde tasarruf sağlanması;

j) Toplumumuzun liselerle sanat ve meslek okullarına karşı olan çok farklı davranışlarının da önüne geçilmesi, mümkün olacaktır.

B.— Deneme programı çalışmalarında hangi prensipler göz önünde tutuldu?

Deneme Programı Komisyonu, Çok Gayeli Okul tipinin program taslağını hazırlarken, aşağıda özetlenen prensipler içinde çalışmayı esas olarak kabul etmiştir:

a) Eğitim ve öğretim programlarının donmuş, değişmez birer kalıp olmaktan kurtulup, öğrencilerin ihtiyaçlarını, çevrenin özelliklerini ve zamanın icaplarını karşılayabilecek şekilde ayarlanması gerekir.

b) Çalışmaların hareket noktasını çocuk ve çocuğun ihtiyaçları teşkil etmelidir. Ayrı ders branşlarının mümesilleri olan program komisyonu üyeleri, okuttukları derslerin gaye olmayıp, çocuğun bir bütün halinde gelişmesine, eğitim ve öğretim amaçlarının gerçekleşmesine birer vâsıta olduklarında müttefiktirler.

c) Demokratik cemiyette orta öğretim herkesin hakkıdır. Farklı seviyedeki toplumlardan, türlü fikir ve olgunluktaki öğrencilerin okullarımıza geldiği bir gerçektir. Böyle olduğuna göre, okullarımızın bu çok değişik seviyedeki öğrencilerin birbirlerinden farklı ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde organize edilmesi gerekir.

d) Orta öğretim kurumları ihtisas yeri değildir. Bu kurumlar öğrencilerin, artan bir öğrenme, istek ve hevesi kazandıkları, iyi vatandaşlık alışkanlıklarını geliştirdikleri, insanlık münasebetlerini ayarlamayı öğrendikleri, inceleme, araştırma, deneme, hükme varma gibi öğrenme ve düşünme yollarını kavradıkları yerlerdir. Okulun buna göre bütün öğrencilere beraber çalışmasını, beraber oynamasını öğretecek, yaparak, yaşayarak öğrenimlerini sağlayacak şekilde çalışmalarını ayarlaması lâzımdır.

e) Öğrenciyi, öğretmenin elinde şekil alan bir varlık olarak tarif edemeyiz. Öğretmenin görevi öğretmekten ziyade, öğrenciye öğrenme ortamı hazırlamaktır, Bundan dolayı öğrenmeye etki eden aşağıdaki faktörlerin birinci plânda göz önünde bulundurulması gerekmektedir:

1) Öğrencilerde öğrenmeye karşı ilgi uyandırılması için onların hayat tecrübelerinden hareket etmek lâzımdır.

2) Öğrenciler arasındaki ferdî farkları behemahal hesaba katmak lâzımdır.

3) Çocuğun fikrî, ruhî ve bedenî gelişmesini bir bütün halinde ele almak gerekir.

4) Ders konularının kendi ilmî lojigine göre değil, öğrencilerin psikolojisine göre tertibi gerekir.

C — Deneme okulu programı nasıl geliştirildi, nasıl uygulandı, nasıl değerlendirildi?

Millî Eğitimin amaçları ve yukarıda belirtilen prensiplerin ışığı altında hazırlanan Deneme Okulu Program Taslağı, 1955 yılının yaz tatilinde İstanbulda, memleketimizin birçok illerinden gelen öğretmen, idareciler, bakanlık temsilcileri, Teftiş Heyeti, Talim ve Terbiye Dairesi üyeleri ve yabancı eğitimcilerin iştiraki ile yapılan seminerde incelenmiş, tartışılmış ve bundan sonra Ankara'da Talim ve Terbiye Dairesince gerekli düzeltmeler yapılarak 1955-1956 ders yılında İstanbul Atatürk Kız Lisesinin orta kısmında tümü ile uygulanmaya başlanmıştır. Ders yılı sonunda ümit verici sonuçlar karşısında lise kısmı programı da geniş bir seminerde incelenip tartışıldıktan sonra, 1956-1957 ders yılında lisenin birinci, 1957-1958 ders yılında lisenin ikinci, 1958-59 ders yılında da lisenin bütün sınıflarında uygulanma alanına girmiştir. Deneme okulu programı dört bölümde incelenebilir.

1. Müfredat
2. Rehberlik
3. Değerlendirme
4. Yönetmelik

Müfredat

Deneme Okulu müfredatının özelliği, ders konularının genel ve özel olarak iki kategori içinde ayarlanmış olmasıdır.

a) Genel dersler: Bir toplum içinde beraber yaşayacak, toplumun kalkınmasında birbirleri ile fikir ve ideal birliği yapacak vatandaşların yetiştirilmesi için genel bilgi ve formasyon kazandıracak derslerdir. Orta

kısımın üç yılında Türkçe, Sosyal Bilgiler, Fen Bilgisi, Matematik, Beden Eğitimi, lise bölümünün üç yılında Türkçe, Sosyal İncelemeler, Coğrafya, Tarih, Cebir, Geometri, Genel Fizik, Genel Kimya, Biyoloji, Psikoloji veya Sosyoloji, Yabancı Dil, Milli Güvenlik ve Beden Eğitimi dersleri bütün öğrenciler için mecburidir.

b) Özel dersler: Her öğrencinin kendi özel istidat ve kabiliyetini bulması yolunda gelişmesine yardım eden, ilerde tutacağı mesleğe, yüksek öğrenim kurumuna veya iş hayatına hazırlanmasına hizmet eden derslerdir. Bu dersler orta kısımda daha ziyade öğrencilere kabiliyetlerini araştırma merakı ve isabetli seçim yapabilme şuurunu aşılacağı mahiyette bulunmaktadır.

Lise bölümündeki özel dersler ise öğrencilere, ferdi kabiliyetleri istikametinde yüksek öğrenime, mesleklere veya iş hayatına hazırlanması imkânını vermektedir.

c) Ortaokul müfredatının özelliği:

1) Ortaokulun üç sınıfında bütün öğrenciler genel dersleri haftada beş ders saati olarak alırlar. (Beden Eğitimi, imkânsızlıklara göre azaltılabilir.)

2) Aralarında sıkı bağ bulunan öğrenim alanları, öğrencilerin doğal ve sosyal yaşantı problemlerini, tabiat ve fen olaylarını, birbirleri ile karmaşık sebep ve sonuç bağıntıları ile kavramalarına yardım edecek şekilde gruplandırılmıştır. (Tarih, Coğrafya, Yurttaşlık Bilgisi konuları Sosyal Bilgiler, Tabiat Bilgisi, Fizik, Kimya konuları Fen Bilgisi olarak gruplandırılmıştır).

3) Öğrenimin hareket noktası öğrencinin yakın çevresi ve hayat tecrübeleridir. Yıllar ilerledikçe konular yaş ve olgunluk seviyelerine uygun bir şekilde genişlemektedir.

4) Genel dersler 45'er dakikalık ders saatini doldurmaktadır. Türkçe, Matematik ve yabancı dil gibi ifade dersleri haftanın beş gününe dağılmakta, Sosyal Bilgiler ve Fen Bilgisi gibi muhteva dersler ikişer derslik blok saatlerde işlenmektedir.

5) Özel dersler haftada 8 saati doldurmaktadır. Yabancı dil dersleri en az 4, en çok 6 saat olarak ayarlanmış, diğer dersler ise haftada iki saatlik ve birer yıllık bütünler halinde tertiplenmiştir.

6) Haftada bir saat rehberlik çalışmalarına ayrılmıştır. Her grup rehber öğretmeni ile grup meselelerini çözmek, çalışmalarını plânlamak, görüş ve duyularını paylaşmak gibi ders endişesi dışında, samimi bir hava içinde anlaşmak ve yakınlaşmak imkânını bulmaktadır.

7) Haftada iki saat seminere ayrılmıştır. Bu saatlerde ihtiyacı olan öğrencilere yetiştirici—tamamlayıcı kurlar açılmakta, bazı öğrencilerin

müzik çalışmaları, deney yapmaları, kitaplık veya işliklerde ferdi veya grup çalışmaları yapmaları sağlanmaktadır.

Lise müfredatının özelliği:

1) Genel kültür ve formasyon kazandıran genel dersler yanısıra özel kabiliyetlerin gelişmesine hizmet eden özel dersler birinci sınıfta haftada 4 saat, ikinci sınıfta 8 ve üçüncü sınıfta 16-18 saat olmak üzere yıllar ilerledikçe artmaktadır.

2) Lise birinci sınıfta özellik gösteren Sosyal incelemeler dersi, öğrenciye içinde bulunduğu toplumun oluşumunu incelemeye, bu toplumun imkân ve şartlarını tanımaya, kendi kabiliyetlerini araştırarak bu topluma etkin bir yurttaş olarak katılmaya hazırlanmak imkânını kazandırmaktadır. Çeşitli kaynaklardan bilgi toplamayı, araştırma ve inceleme yapmayı, konuları tartışarak sonuçlara varmayı gerektiren bu çalışma alanı, öğrencilere toplum hayatı hakkında bilgi verirken, öğrenme ve düşünme yollarını da öğretmekte ve bir takım sosyal alışkanlıklar kazandırmaktadır.

3) Bazı bilim dalları bütünlükleri korunarak, birer yıl içine teksif edilmişlerdir. Coğrafya, Genel Fizik, Genel Kimya, Biyoloji dersleri öğrencilerin gelişim seviyeleri düşünülerek birinci, ikinci, üçüncü sınıfa yerleştirilmişlerdir,

4) Matematik, Cebir-Geometri olarak lise birinci sınıfta haftada 6 saat, Lise ikinci sınıfta haftada 4 saat verilmekte, sosyal bilimler alanına yönelecek öğrenciler için bu Matematik yeter görülmektedir. Fen alanına yönelecek öğrenciler, bu saatlere ek olarak lise ikinci sınıfta haftada 2 saat, lise üçüncü sınıfta haftada 6-8 saat olarak kendilerini yetiştirme imkânını bulmaktadırlar.

5) Genel dersler içinde verilen Fen dersleri bütün öğrenciler için bir fen kavramı kazandırırken, özellikle fen alanına yönelmek isteyen öğrenciler birinci sınıfta haftada 6 saat Genel Fizik dersi gördükten sonra ikinci ve üçüncü sınıfta dörder saatlik Fizik dersleri ile üç yılda 14 saat Fizik dersi, lise ikinci sınıfta 5 saatlik genel Kimya dersine ek olarak lise üçüncü sınıfta haftada 6 saatlik Kimya dersi ile üç yılda 11 saat Kimya dersi, son sınıftaki haftada 4 saat Biyoloji dersine ek olarak 2 saatlik Fizyoloji, 2 saatlik Jeoloji ve 4 saatlik Botanik-Zooloji dersleri ile üç yılda 12 saatlik Tabii Bilim derslerini görebilmektedirler.

Sonuç: Deneme programının sosyal ve ekonomik durumu, zekâ ve kabiliyet bakımından geniş farklılık gösteren öğrencilerin hepsinin ihtiyaçlarını karşılayacak esnekliği kapsadığı kanaatindeyiz.

Rehberlik teşkilâtı

Deneme programının özelliğini belirten esnekliği, rehberlik teşkilâtı desteklemektedir.

a) Öğrencilerin intibak güçlüklerini yenmeleri, kabiliyet ve istidatlarını tanımaları, ilerde tutacakları meslek ve hayat yollarında başarılı olmaları için özel derslerin seçiminde, okul çalışmalarına intibakta rehberlik teşkilâtı yardımcı olmaktadır.

b) Okul ile aile arasında sıkı münasebet sağlayarak öğrencilerin ev ve aile hayatlarına intibaklarına rehberlik teşkilâtı yardımcı olmaktadır.

c) Disiplin meselelerini önleyici tedbirlerde önemli rol oynamakta ve bu meselelerin çözümünde yol gösterici görevini yerine getirmektedir.

d) Öğrencilere çeşitli meslek ve iş alanlarını tanıtmak, üniversiteye girenleri takip etme işi de rehberlik teşkilâtının çalışmaları arasındadır.

Değerlendirme

Deneme okulu program komisyonu değerlendirmeyi iki cepheden mütalâa etmektedir:

1. Öğrencilerin okuldaki çalışmalarının değerlendirilmesi.

2. Deneme programının değerlendirilmesi.

Öğrencilerin sınıf ve okul çalışmalarının değerlendirilmesinde aşağıdaki prensipler kabul edilmiştir.

a) Eğitim ve öğretimin amaçları değerlendirmede ilk plânda gözönünde bulundurulacaktır.

b) Değerlendirmede her öğrencinin kendi özel kabiliyet ve istidatı hudutları içindeki gelişimi takip ve tespit edilecektir.

c) Öğrencinin fikrî gelişimi olduğu kadar, bedeni, ruhî gelişimi ile birlikte alâka, çalışma metodu ve gayreti, yaratma kabiliyeti, şahsiyeti ve herhangi bir durum karşısında aldığı tavır ve davranışı da değerlendirmede nazarı itibare alınacaktır.

d) Öğrencinin başarısının tesbitinde öğretmenin kanaati birinci derecede önemlidir. Ancak bu kanaat mümkün merteye objektif ölçme tekniklerine dayanacaktır.

e) Başarılan herhangi bir ders veya derslerin, başarısız olan herhangi bir ders veya dersler yüzünden tekrarına meydan verilmeyecektir. (Buna göre Deneme okulunda sınıf geçme değil, ders geçme esası alınmıştır).

f) Ders geçme hususunda genel dersler ile özel dersler ayrı ayrı mütalâa edilmiştir. Bütün öğrencilere genel kültür, sosyal alışkanlıklar verecek olan ve grup faaliyetlerini ve deneylerini icap ettiren genel bir derste veya derslerde başarısızlık halinde, o ders veya dersleri bir yıl daha tekrarlaması öğrenci için faydalı görülmektedir. Öğrencinin kabiliyet ve alâkasına hitabeden seçime bırakılmış bir ders veya derslerdeki başarısızlık, bir dereceye kadar isabetsiz bir seçim ifade edebileceğinden, bu ders veya dersleri öğrenciye bir yıl daha tekrarlatmada fayda görülmemektedir. Bunun veya bunların yerine kendisine başka ders veya ders-

er seçme müsaadesi verilecektir. Ancak, öğrencinin sorumluluk duygusunun kuvvetlenmesi bakımından özel ders veya derslerdeki başarısızlığını, Eylül, Şubat ve Haziran aylarında açılan imtihanlarda, asgarî ehliyetini ispat etmek suretiyle giderebilmesi istenmektedir.

g) Yılın öğretim süresi içinde kendini yetiştirememiş öğrenciler için Yaz kursları açılması ve öğrenci başarı durumunun bu kurslardan sonra Güz döneminde tespit edilmesi uygun görülmüştür.

h) Öğrenci çalışmalarının sonucu gerek öğrencilere gerek velilere üç kanaat döneminde verilen karneler, münasip zamanlarda yazılacak notlar ve yapılacak görüşmelerle sık sık duyurulur.

i) Öğrenci çalışmalarının değerlendirilmesi sonuçları şimdilik alışıldık gelen 1-10 not sistemi üzerinden tespit edilecektir. Ancak, velilere gönderilecek not karnelerinde bu rakamları manalandıracak ve velileri daha sıkı ve anlayışlı bir iş birliğine davet edecek yazılı ifadeleri ihtiva edecektir.

Özet olarak, değerlendirmenin, öğrencinin başarısını ölçmeye yaradığına, öğretmenin öğrenciyi ileri ve eksik tarafları ile tanıyıp öğretim çalışmalarını buna göre ayarlamasına yardım ettiğine öğrencinin de kendisini ileri ve eksik tarafları ile tanıyıp çalışma ve gayretlerini daha manalı ve gayeli bir istikamette hızlandırmaya güdümlenmesini sağladığına inanıyoruz.

2- Deneme programı, çalışmanın başladığı ilk andan itibaren Bakanlığın Talim ve Terbiye Dairesine bağlı Test ve Araştırma Bürosu tarafından ilmi bir şekilde değerlendirilmeye tâbi tutulmuştur. Deneme ve kontrol okullarına Genel kabiliyet testi (otis gama) temel kabiliyet testi (T.K.T.) ilkökul Genel başarı testi (İ.O.G.B.T) ortaokul genel başarı testi (O.O.G.B.T.) Eğitim Enstitüleri Genel başarı testi (E.E.G.B.T.) M.E.T.U. ve Test ve Araştırma Bürosu tarafından geliştirilmiş ve amacı lise seviyesindeki öğrencilerin kendi problemlerini kendi görüşleri ile tesbite yaranan Gençlik problem envanteri uygulanmış ve alınan sonuçlar Test ve Araştırma Bürosu tarafından bir kitap halinde yayınlanmış. Bu yayına dayanarak özetle:

a) Genel kabiliyet (otis gama) testi sonuçları, Deneme programının öğrencilere bir takım kuvvetler kazandırdığını, bu testlerdeki farkın çok manalı oluşu, bu programın uygulandığı okul öğrencilerinin edindikleri bilgileri, eş arkadaşlarında karşılaştıkları problemleri çözmede kullanabilme yeteneklerinin daha iyi geliştiğini göstermektedir.

b) Klâsik lise ve öğretmen okulları başarılarını ölçen (M.E.T.U.) ve (E.E.G.B.T) testleri Deneme lisesi öğrencilerinin kontrol grubundaki eş

arkadaşlarından daha iyi sonuçlar alması, Deneme Programının klâsik lise programından daha eksik olmadığını göstermektedir.

c) Gençlik problem envanterindeki okul, aile, çevre, istikbale ait sorunlar, Deneme Lisesindeki öğrencilerin eş arkadaşlarına göre daha az endişeli görünüşleri tespit edilmiştir.

Yönetmelik

Yürürlükte olan Liseler yönetmeliği, bazı maddelerin eklenmesi ile aynen uygulanmaktadır.

EĞİTİM İLE İLGİLİ KONUŞMALARIN GENEL TARTIŞMASI

Bu ve bir gün önceki oturumda konuşanlardan konuşmalarını yazılı olarak verenlerin yazıları ve Kongre Başkanlığına bu konular ile ilgili olarak verilen önergeler soyadı sırasına göre sıralanarak basılmıştır.

ATILLÂ , Sulhiye : (İst. Eğitim Enstitüsü, Tabiiye Öğretmeni)

—« Her eğitim kademesi kendinin bir üsttekinin ihtiyacına göre şekillenmelidir » dendi bunu kim ve nasıl yapacak?

—Biyologinin mühim bir mevzu olduğunu ve bugünkü değerini anlatmak bu kongre yolu ile yapılabilir mi? Çeşitli sektörler Biyolog'un öneminden nasıl haberdar edilebilir?

—Mevcut ve yazılacak kitaplar yetersizdir bununla kim ve nasıl meşgul olacak?

—Biyologideki yeni gelişmeler kitaplara geçmemiştir. Modern Biyoloji anlayışından kaç öğretmen haberdardır? Bunları kim ve nasıl ele alacaktır?

—Fen Lisesinde yapılan kursta «Problem çözümü» metodu ile Biyoloji öğretimi konusunda çalışma yapılıyor. Bu metod hakkında burada da bilgi edinebilir miyiz?

—Öğretmen kitaplarının çıkarılmasının çok faydalı olacağı kanısındayım. Öğretmenlerin daha iyi yetişmesi için çıkarılacak bu kitapların hazırlanması ile Türk Biyoloji Derneği ilgilenebilir mi?

Biyologideki son gelişmeler ders kitaplarına girmediğinden ancak bu yolla öğretmenlere duyurulacağı kanısındayım.

DEĞİRMENCİOĞLU , Münevver: (Bakırköy Lisesi Biyoloji Öğretmeni)

—Prof. Dr. Yusuf VARDAR'ın ve konuşan diğer bir öğretmen arkadaşın kitapların yetersiz olduğu ve kitap davasının halledilmesinin ön plana alınmasını belirtmesi üzerine:

Geçen yıl araştırmacı öğretmen olarak Ankara Fen Lisesinde çalışırken

bizden biologi tedrisatındaki arzularımızı belirten bir raporun tanzim edilmesi Millî Eğitim Bakanlığı tarafından istenmiştir.

Tanzim edilen raporda :

—Liselerde, bir komisyon tarafından düzenlenen kitabın okutulması

—Liselerde biyoloji derslerinin sayısının arttırılması ve laboratuvar saatlerinin konulmasının önemli olduğu.

—Ders programlarının yükünü hafifleterek ezberden ziyade tatbikata kıymet verilmesi.

—Çevre incelemelerine önem vermek v.s.

Geçen yıl verilen böyle bir raporun hiç bir etki etmediği tarafımdan belirtilir.

GÜVEN Hatice : (İstanbul Mahmutpaşa Ortaokulu) : — 1947 Ders yılında mezun olduğumda İstanbul Sağlık Müdürlüğüne dilekçe verdiğim zaman bana hastahanelerde vazife veremediler, siz bizim için Lise mezunu sayılırsınız dediler. O zaman bir biyolog böyle değerlendiriliyordu.

Anadoludan İstanbul'a nakil istediğim zaman bana Liselerde yer olmadığını ancak Ortaokullarda çalışırsam nakil yapabileceklerini söylediler İnanarak geldim gördüm ki Veterinerler Lisede ders okutmaktadır.

Bugün Ortaokullarda biyoloji öğrefmenlerinin Fizik-Kimya okutmasını ön plâna alıp Tabiat Bilgisi derslerini İlkokul öğretmenlerine de okutabiliriz düşüncesi hakimdir. Ders saatleri mevcut olduğu takdirde Tabiat Bilgisini okutmakta ısrar edip bu düşünceyi yok etmek çabasındayım

Bu belirttiğim zihniyeti yıkmak için mücadele edilmesi kanaatindeyim.

ZEYBEK Necmi Doç. Dr. (Ege Üniversitesi Sistematik Botanik Kürsüsü) : — Üniversitelerimizde 4 yıl Tabii ilimler tahsili yapıldıktan sonra Biyolog olunur. 4 yıl yüksek tahsil mecburiyeti olan biyologinin yakın kollarında günümüzde revaçta olan mühendislik v.s. ünvanları elde edilmektedir. Bunların odaları veya Federasyonlarla mesleki hakları korunduğu halde, biz biyolog'ların böyle bir teşekkürü olmadığından çeşitli zorluklarla karşılaşmaktadır.

Temel Bilimlerden Biyologinin memleket kalkınmasında ve tabii kaynaklarını harekete getirmede etkisi inkâr edilmez gerçektir. Hal böyle iken memleketimizde, «Biyolog ne demektir» bu anlaşılmamaktadır. Ben kendimi ancak «otçu» olarak takdim edersem mesleğimi kısmen anlatabiliyorum. Bir biyologlar odası veya Federasyonun kurulması zaruridir. Fakat bu zaman isteyen bir iştir. Bu bakımdan İlmî kongre temsilcilerinden 3 kişilik bir hey'etin teşkilini ve bu hey'etin yetkilileri nezdinde teşebbüsünü saygılarımla teklif ederim.

Türk Biyoloji Kongresi Başkanlığına,

Türk botanikçileri olarak halini gönülden arzuladığımız problemlerin başında «terim konusu» gelmektedir.

Konu ile ilgili literatür gözden geçirilecek olursa, terminoloji'de yekne-
liğin bulunmadığı kolaylıkla anlaşılır. Örneğin; özkolları, öz-ışını, iletim de-
meti-odun borusu, çiçek kurulu çiçek durumu, tüysü yaprak-pinnat gibi

Bu husus kongre yüksek heyetince dikkata alınarak, çözümlenmesi
için bir terminoloji komisyonu teşkilini teklif ve temenni ederiz.

Saygılarımızla.

Orman Fakültesi Botanik Kürsüsünden,

Prof. Dr. Hayrettin KAYACIK Doç. Dr. M. SELİK Doç. Dr. B. AYTUĞ
Asistan Dr. F. YALTIRIK Asistan G. ELİÇİN

Türk Biyoloji Kongresi Başkanlığına,

Karar Teklifi :

V. Türk biyoloji kongresinde Biyoloji öğretiminin, zamanımızın
toplumsal problemlerini zorladığı yeni dünya görüşü, kalkınan Türkiye-
mizin olanakları ve bu öğretim temel fen eğitimi ile yurt ekonomisindeki
istisnai yeri tartışılmış, Neticede :

a) Her öğretim kademesinde gerek biyoloji ve gerekse diğer temel
fen bilimleri bakımından yurt ihtiyaç ve gerçeklerine yönelmiş a h e n k l i
b i r ö ğ r e t i m i n u y g u l a n m a s ı ,

b) Bu ana görüşte mahreklenen ve öğrencide bilimsel düşüncesini ge-
liştiren bu sistemin yerleştirilmesi ve buna göre proğ-
ram kitap ve araçların düzenlenmesinin sağlanması,

c) Biyoloji öğretmenlerinin istihdamı, düzeninin belli esaslara
öturtulması ve meslek içi gelişmenin belli esaslar içinde belli programla-
ra bağlanması,

d) Biyolojinin ekonomik kalkınmamızdaki yapabileceği büyük katkılar
ve bu meslektekilerin ekonomik kalkınmamıza sokulmaları zorunluluğunu
gerekçesiyle ilgililere iletip Temel biyoloji müntesiplerinin farklı sektör-
lerde istihdam gereğinin anlatılmasına esas olmak üzere, ilgili meslekdaş-
lardan lüzumlu bilgileri toplamak T.B. Derneği yardımıyla çeşitli dokü-
manları tevhit edip net teklifler halinde Millî Eğitim Bakanlığı ile diğer
yetkililere Kongre karar ve istekleri olarak arzına ve bu tekliflerin ger-
çekleşmesini takip etmek üzere asgari 3 kişilik bir Komitenin yetkili kı-
linmasına,

e) Komite teşkilinde Kongre üyelerinden gönüllü isteklilerin öncelikle dikkate alınmasına ve bu faaliyetlerde T.B. Derneğini tam anlamıyla destek olmasının temenni olunmasına karar verildi.

Başkanlığınızdan bu teklifimizin oya sunulmasını arz ve teklif ederiz.

Yusuf VARDAR

Türk Biyoloji Kongresi Başkanlığına,

Teklif :

Son 10 yılda İstanbul, Ankara, Ege Üniversitelerinden mezun olan biyologlara ait listelerin sağlanıp halen nerede iş gördüklerinin tesbiti ile M.E. Bakanlığında halen ortaokul, Lise ve Yüksek Okulda çalışan Biyoloji öğretmenlerinin adresleri sağlanıp bunlardan meslekî bir anket tertibini mesleksel teşebbüslere temel doküman olma bakımından çok faydalar sağlayacağı düşünülerek, bu hususun T.B. Derneğince sağlanmasının temin edilmesi ve Derneğe iletilmesinin karara bağlanmasını arz ve teklif ederim.

Yusuf VARDAR

Türk Biyoloji Kongresi Başkanlığına,

Biyoloji öğretiminin daha sistemli ve verimli olabilmesi için Kongremizdeki düşünce ve görüşlerin ışığı altında aşağıdaki hususların müzakerede edilerek karar altına alınmasını Türk Biyoloji Derneği basın ve bakanlığa bildirme yolları ile ilgi toplanmasını önemle rica ederiz.

1. İlk, orta ve lise sınıflarında okutulan Tabiat bilgisi ve biyoloji müfredatının yeniden gözden geçirilmesi ve bunun taslağını nedenleri ile üniversitenin yapmasını,

2. Her kademedeki okullarda kurulması arzulanan biyoloji laboratuvarlarının hangi bilimsel esaslar dahilinde olması ne gibi araç ve materyellerin bulundurulması gerektiğinin Bakanlık Talim Terbiye Kuruluna telkinlerde bulmasına,

3. Fakülte döner sermayesince hazırlanan makroskopik ve mikroskopik preparatların okullara dağıtılmak üzere Milli Eğitim bakanlığınca satın alınmasının teminini,

4. İlk okullardan itibaren öğrencilerimizin araştırmacı ve tabiatı inceleyici yetenekler kazanabilmeleri ve araştırmacılığa sevk edilebilmek için küçük cep kitapları ile rehber bilgiler, cazip şekil ve resimler ihtiva

eden koleksiyon yapıcı yollar gösteren kitaplar yayınlanmasına Fakülte ve Enstitülerin önder olmasını.

5- Lise son sınıf Fen ve Edebiyat kollarına biyoloji derslerinin konması teminini.

6- Liselerdeki biyoloji derslerinin biyoloji lisansı almış öğretmenlere verilmesinin teminini.

7- Biyologların çalışma alanlarını ilgililere anlatacak ve gösterecek şekildeki çalışmaların öne alınmasını ve bu mesleğin önemini tanıtilmasını.

Sulhiye ATILLA

Melâhat ERÇAĞ

Muallâ YİĞİTBAŞI

M. Ali ERTEKİN

KONGREDE ALINMIŞ VE BÜTÜN BİYOLOGLARI İLGİLENDİREN KARARLARIN ÖZETİ

I. Orman Fakültesi Öğretim üye ve yardımcılarının biyoloji terimlerinin bütün biyoloji branşlarında yeknasak olmasını temenni eden önerge-leri okundu ve aşağıda adları yazılı üyelere ve Prof. Dr. Sara AKDİK'in başkanlığında bir terminoloji komisyonu seçildi :

Prof. Dr. Sara AKDİK

» » Hayrettin KAYACIK

Doç. » Necmi ZEYBEK

Prof. Dr. Fevzi ÖZTİĞ

Doç. » Hüsnü DEMİRİZ

» » Sevinç KAROL

» » Nezihe ÖZTAN

Öğret. Melâhat ERÇAĞ

Prof. Dr. Melekber OKTAY

Doç. Dr. Burhan AYTUĞ

Dr. Asist. Faik YALTIRIK

Doç. Dr. Metin BARA

Prof. Dr. Muhtar BAŞOMLU

Doç. Suat NİĞAR

Prof. Dr. Asuman BAYTOP

Doç. Dr. Muzaffer SELEK

Prof. Dr. Muzaffer DEMİR

II

1- Memleketin Genel ve Ekonomik hayatında Biologinin önemini tanıttacak tedbirler almak.

2- Memleketin Genel ve Ekonomik hayatında Biyologların önemini tanıttacak tedbirler almak.

3- Biyologların haklarını koruyacak tedbirler almak ve bu hususta teşebbüslerde bulunmak (istihdam),

4- Biyologların halen ne işlerde çalıştıklarını tesbit etmek.

5- Biyologların daha üstün müktesebatta yetişmeleri için her çeşit okullarda:

a— Programlarının A dan-Z ye kadar yeniden düzenlenmesini temin etmek.

b— En uygun tarz ve evsafa kitap temini çarelerini bulmak.

c— Asgari ölçüde de olsa araç tedariki yollarını araştırmak üzere tedbirler almak.

6— Memlekette genel olarak Tabiat sevgisini ve ona olan ilgiyi arttıracak tedbirleri tesbit etmek ve temini için çalışmak.

7— Lisans üstü bir eğitimin yürür hale getirilmesini mümkün kılacak tedbirleri düşünmek.

8— Biyoloji öğretmenlerinin öğretimlerinde yararlı olacak araçların temini ve meslek için bilgi tazeleme tedbirlerinin alınması.

Yukarıdaki maddelerde belirtilen hususları gerçekleştirmek üzere Prof.Dr.Yusuf VARDAR'ın Başkanlığında aşağıda adları yazılı üyelerden müteşekkil bir Komisyon seçildi :

Prof. Dr. Yusuf VARDAR

» » Tevfik KARABAĞ

» » Atif ŞENGÜN

As. Mete ERÇELİK (Türk Biyoloji Derneği Başkanı)

Öğret. Sulhiye ATILLA